

információk szervezésével, tárolásával, terjesztésével és értékelésével foglalkozik a legkülönbözőbb szakterületeken.

A második csoportba eső regionális szervezetek többsége meghatározott könyvtártípussal vagy szakterülettel foglalkozik. Számuk és fő érdeklődési területük:

<i>Afrika</i>	7 szervezet
Levéltárak, egyetemi könyvtárak (3 szervezet), könyvtárosképzés, könyvtárfejlesztés	
<i>Ázsia</i>	4 szervezet
Levéltárak (2 szervezet), egyetemi könyvtárak, könyvtárfejlesztés	
<i>Brit Nemzetközösség</i>	3 szervezet
Bibliográfia, afrikai vonatkozású dokumentumok, nemzetközösségi könyvtárak	
<i>Európa</i>	5 szervezet
Vallástudományi könyvtárak (2 szervezet), szakkönyvtárak (2 szervezet)	
<i>Latin-Amerika</i>	6 szervezet
Mezőgazdaság (2 szervezet), levéltárak, könyvtári dokumentumok, egyetemi szakkönyvtárak, könyvtárosképzés.	

Az egyik legrégebbi és legaktívabb regionális szervezet az 1964-ben alapított SCAUL (Standing Conference of African University Libraries), amely más regionális szervezeteknek is keretet ad.

Külön kategória az IFLA, amely 1927 óta a könyvtárügy és tájékoztatásügy – többször bíralt – nemzetközi vezető ereje. Ranganathan 25 éve még kifogásolta, hogy az IFLA nemzetközisége csak Nyugat-Európára és Észak-Amerikára terjed ki. Ez a vád azóta érvényét veszítette.

1976-ban az IFLA Közgyűlése elfogadta az egyesület új alapszabályait. Megváltozott a szervezet neve is – *International Federation of Library Association and Institutions* – bár rövidítése nem. A változások azonban sokkal mélyebbre hatóak. Érdemes összevetni a régi és új célkitűzéseket (Margreet Wijnstroom megfogalmazásában):

„A régi alapító okmányban a szövetség célja a következőképp hangzott: az együttműködés előmozdítása a könyvtárügy és a bibliográfia területén, különösen pedig elemzések készítése és javaslatok kidolgozása a könyvtárak, könyvtárosegységek, bibliográfusok és más szervezett csoportok nemzetközi kapcsolataira. Az újonnan megfogalmazott célok jelzik az IFLA tevékenységi körének kiterjesztését; a nemzetközi megértés, együttműködés, vita, kutatás és fejlesztés támogatása a könyvtárügy minden területén, beleértve a bibliográfiát, a tájékoztatástudományt és a szakemberképzést is, továbbá olyan szervezet kiépítése, amely nemzetközi ügyekben képviseli a könyvtárügyet.”

Az IFLA fejlődése a tagság létszámán is mérhető: 1973-ban 55 országból 350 tag, 1977-ben 100 országból 700 tag alkotta a Szövetség tagságát.

Az IFLA programját a nagyszámú bizottság, részleg, szekció és munkacsoport hajtja végre. Különösen a 27 szekció folytat széles körű tevékenységet. A Szövetség nemzetközi súlyát fokozza részvétele az Unesco, a WIPO (World Intellectual Property Organization = Szellemi Tulajdonjogi Világszervezet) és az ICSU (International Council of Scientific Unions = Tudományos Uniók Nemzetközi Tanácsa) munkájában.

A könyvtári, információs és levéltári nemzetközi szervezetek túlnyomó része még túl fiatal ahhoz, hogy meghatározhatnók befolyásukat, vagy hogy kapcsolataik értékét felbecsülhetnénk. A nagyobb múltú szervezetek tapasztalatai azonban már jelzik, hogy a kitűzött célok elérése terén már eddig is sok sikert értek el, s ez mindenképpen biztató jel.

[FANG, J. R. –SONGE, A. H.: *A survey of professional associations at the international level: their characteristics and major interests.* = *IFLA Journal*, 4. köt. 1. sz. 1978. p. 40–45.]

(Sárdy Péter)

A tudományos egyesületek, mint a nemzeti információs rendszer alkotó elemei

Az ASLIB 1977. évi konferenciáján számba vették azokat az információs erőforrásokat, intézményeket, amelyek jelentős mértékben járulhatnak hozzá a nemzeti információs rendszer kialakításához, működéséhez az Egyesült Királyságban. Ezek közé tartoznak a *szakmai egyesületek, tudományos társaságok*, amelyek szakterületükön – elsősorban a saját tagjaik számára úgy tekinthetők, mint információs „*kliringállomások*”, ahol a szakmai információk cseréje, az új tudományos eszmék átadása–átvétele, megvitatása, terjesztése kedvező hatással megvalósulhat.

Több szakterületen kiemelkedő szerepe van a szakmai egyesületeknek tudományos folyóiratok kiadásában, amelyhez a tagsági díjak nyújtanak anyagi fedezetet. Az utóbbi évek gazdasági nehézségei ezen a téren is éreztetik kedvezőtlen hatásukat, ezért a *tudományos társulatoknak felül kell vizsgálniuk kiadási, információterjesztési és árpolitikájukat*, s alkalmazkodniuk kell a megváltozott gazdasági körülményekhez. Alternatív – és kevésbé drága – megoldásokat kell keresniük a tudományos eredmények, információk terjesztésére, pl. az alábbi szempontok figyelembevételével:

az olyan tudományos folyóiratokat, amelyek széles szakterülettel foglalkoznak, célszerű *megszüntetni és*

szűkebb tematika szerint átszervezni speciális tartalmú folyóiratokká;

célszerű lehet az információkat nem periodikus (sorozati, folytatólagos) formában közzétenni, hanem pl. monográfiákban kiadni, bár ennek az a hátránya, hogy mivel nem rendszeresen megjelenő publikációról van szó, esetleg nehezebben értékesíthető;

az új kutatási eredményekről szóló ismertetéseket rövid közlemények formájában lehet közzétenni; ez hasznos eszköze a kutatási és fejlesztési eredményekről való tájékoztatásnak;

az előállítási és terjesztési költségeket csökkenthetné összefoglalók publikálása, amelyeknek alapján – kívánságra – szolgáltatnák a teljes közleményt, elfogadható áron.

A tudományos társaságok folyóirataival kapcsolatos gazdasági nehézségekhez hozzájárul a legtöbb esetben nem kielégítő piaci, marketing tevékenység, továbbá az, hogy a hagyományos technológiák alkalmazása csak igen hosszú átfutási idővel teszi lehetővé a publikációk megjelenését, és ezen kívül költségeik is igen magasak. Korszerűbb és racionálisabb eljárások alkalmazásával a kiadási költségeket nagymértékben lehetne csökkenteni. Ehhez nagy segítséget nyújtana, ha társaságok tagjait sokkal aktívabban bevonnák a kiadási politika kialakításába, problémáinak megvitatásába.

A tudományos egyesületek könyvtárai is fontos szerepet tölthetnek be egy-egy szakterület információs rendszerében. Tevékenységüket elsősorban arra kellene összpontosítaniuk, hogy olyan információs központokká alakuljanak, melyek gyors hozzáférést biztosítanak nagy központi adatbázisokhoz, pl. az on-line technika és a mikrofilmtechnika alkalmazásával.

A tudományos egyesületek jövője elsősorban attól függ, hogy tagjaiknak azt tudják nyújtani, amit kívánnak. Ezt kell szolgálnia információs tevékenységüknek is.

MILLSON, R. J.: Institutions and learned societies as information sources. = ASLIB Proceedings, 30. köt. 2. sz. 1978. p. 48–54./

(Györe Pál)

Az NSZK Osztályozási Társaságának 3. szakmai ülése

A Gesellschaft für Klassifikation e. V. (Osztályozási Társaság) az 1977-ben *Az osztályozás elvi kérdései*, és 1978-ban *Együttműködés az osztályozásban* címmel tartott 1. illetve 2. szakmai ülészsaka után 1979. április 5–7. között Königstein/Taunusban *Osztályozás és megismerés* címmel rendezte meg 3. szakmai ülészsakát.

Az ülészsak három tárgykörre tagolódik:

Ismeretszerzés

Fogalomelemzés; fogalomtipológia (alapelemek, fogalom és tárgy) relációelmélet; adatelemzés; adatredukció; heurisztika és rendszer stb.

Ismeretközvetítés

Az indexelés és a szakkatalógus-készítés szabályai, rendszerezés (referenzművek gyakorlata stb.) és a felhasználók szükségletei; a felhasználást könnyítő jelzetrendszer; számítógépes átosztályozás, osztályozás és interdiszciplinaritás stb.

Az ismeretek szemléltető kifejezése

Osztályozás; osztályalkotás; az osztályok elrendezése; felhasználóra orientált osztályozási rendszerek; osztályozási rendszerek kompatibilitása, konkordanciatáblázatok, felső szintű tezauruszok, fazettás osztályozások és szintaxisuk, többszintes osztályozási rendszerek stb.

Az osztályozás elméleti és gyakorlati szakemberei jelentkezhetnek előadási javaslataikkal az előadás 1. gépelt oldalra terjedő kivonatának beküldésével az alábbi címre:

Geschäftsstelle der Gesellschaft für Klassifikation e. V.
D 6000 Frankfurt 50, Woogstr. 36/a.

Ugyanitt megrendelhetők a Társaság 1. és 2. szakmai ülészsakának publikált anyagai is.

(D. Zs.)

